

Korijeni

2009

Sadržaj

Imaginarna društva	3
Nova Desnica	3
Pomoć našem gospodarstvu!	4
Preokret u smjeru ksenofobije	4

Danas se mnogo govori o multikulturalizmu. Pojedini političari i novinari najavljuju čak potpuni fijasko »multikulturalnog društva«. Zato tvrde da se izbjeglice i doseljenici moraju »integrirati«, da trebaju interiorizirati »jezik i kulturu« društva u kojem žive. Ove nakane, dakako, uzrokuje rasizam svih onih osoba koje prihvaćaju Drugog samo pod uvjetom homologacije. Međutim, da li to znači da bi u ime plemenite borbe protiv rasizma trebali štiti i multikulturalizam?

Izlažemo se riziku multikulturalističke ideologije i njezinog širenja poljem antirasizma. Mnogi smatraju pozive na poštivanje »kulturalne različitosti« i svih drugih »nacionalnih kultura« najefikasnijim oružjem protiv ksenofobije. Multikulturalisti tvrde da analiza tuđih navika i tradicija, koji su proturječni lokalnim dominantnim običajima, treba krenuti od njihovog »kulturalnog konteksta«, što, ako želimo izbjeći ishitrene osude, predstavlja neophodan preduvjet. U ime »poštivanja različitosti« multikulturalisti žele Drugima dodijeliti mjesto u našem društvu u svrhu očuvanja »kulture«. I dok zahtijevaju socijalnu i ekonomsku pomoć za doseljenike dotiču se i problema rasizma. Pozitivna i optimistična slika multikulturalizma uvelike ovisi upravo o njegovoj osudi rasizma i stavova ekstremne desnice.

Imaginarna društva

Što ćemo vidjeti dok promatramo društvo ovisi o lećama koje koristimo. Za razliku od osoba zainteresiranih nadasve za odnose moći protiv kojih treba usmjeriti borbu, multikulturaliste zanima samo očuvanje što većeg broja različitih »nacionalnih kultura«. No, zar nas razmišljanje u okvirima »kulture« i »naroda« ne vodi možda u nacionalističku politiku? Isto kao nacionalizam, i multikulturalizam sprječava svjesno sagledavanje odnosa moći koji ugnjetavaju »narode«, čime onemogućuje jasnu osudu opresivnih običaja prisutnih u »nacionalnim kulturama«. U suštini, »narodi« i »nacionalne kulture« su samo »imaginarna društva« koje promiču pojedinci na vlasti, u brizi da je ne izgube. »Nacionalne kulture« i »multikulturalna društva« zauzimaju tako važno mjesto u društveno-političkom životu samo zato što neki ulažu vlastitu energiju u »spašavanje« ovih »kultura«.

Obično se interes prema doseljenicima i izbjeglicama očituje samo u ovakvom kontekstu. Prevladava uvjerenje da ti muškarci i te žene poimaju sebe nadasve kao predstavnike »nacionalne kulture«, različite od »naše«, budući da moraju svojoj djeci prenijeti samo jednu (ali, ne drugačiju). U takvim okvirima svako ponašanje stranca rezultira određeno »njegovom kulturom«. Na isti se način smatra da stranci pomažu u prvom redu članove »vlastite kulturalne zajednice«. Zato multikulturalisti pozivaju doseljenike i izbjeglice da pristupe »svojoj izvornoj kulturi«, mada su oni možda pobjegli upravo od »kulture vlastite zemlje« kako bi se oslobodili njenih opresivnih spona. Kakve li slučajnosti što vlade priznaju i financiraju najkonzervativnije »kulturalne« organizacije, smatrajući ih najkompetentijim predstavnicima »kulture zemlje podrijetla«. Organizacije koje štite naprednije ideje nisu dovoljno »autentične« s »kulturalnog« aspekta. Na takav se način učvršćuju odnosi moći unutar zajednica doseljenika, a oslabljuju manjine.

Nova Desnica

Često, premda su iskreni protivnici ekstremne desnice, multikulturalisti s njom dijele temeljnu ideju po kojoj sve narode određuje »vlastita kultura«, a to pripadanje nadilazi sve druge čimbenike. Nova desnica i multikulturalizam imaju, dakle, barem jednu bitnu zajedničku točku: vide

svijet kao jedan veliki raznobojni pokrivač, tipa patchwork, složen od »potpuno jedinstvenih kultura«. Kaže jedan od ideologa radikalne Desnice, Luc Pauwels: »Moramo se boriti za očuvanje što različitijeg multikulturalnog svijeta, poštujući potpunu jednakost svih kultura. U multikulturalističkom viđenju nema mjesta za univerzalna prava čovjeka, kao ona iz doba Francuske revolucije. Naprotiv, trebamo postati svjesni da su ljudska bića predodređena (povijesnim, geografski i drugim faktorima) da žive na različitim mjestima, da poštuju svoje tradicije i rituale te da se koriste različitim moralnim kodeksima.«

Najbitnija divergencija između Luca Pauwelsa i multikulturalista je što ovaj prvi, mada zastupa multikulturalni svijet, odbija postojanje multikulturalnih društava. »Nema korijena bez teritorija, nema kulture bez korijena. Svaki identitet kojem oduzmemo teritorijalnu bazu izlažemo riziku asimilacije i iščeznuća.«, tvrdi Pauwels. Suživot različitih kultura u jednoj zemlji doveo bi, nastavlja, samim time do građanskog rata ili diktature. Velika većina multikulturalista pak podržava dijalog između »nacionalnih kultura« u svakoj zemlji, dok odbija apartheid i separatizam. Nova bi desnica željela promicati svačiju »kulturu«, no zbog »prava na različitost« ne želi je drugima nametati silom. Pauwels smatra da bi se takva politika pretvorila u »kulturalni imperijalizam«. Multikulturalisti se, s druge strane, veoma rijetko dotiču vlastite »nacionalne kulture«. Međutim, govoreći na paternalistički i unilateralni način o »etničkim manjinama« i »njihovim kulturama« implicitno definiraju vlastitu kulturu kao polazišnu i referentnu točku.

Pomoć našem gospodarstvu!

Multikulturalizam stvara odvojene zajednice utemeljene na različitim »kulturama«. Takav se model pokazao veoma učinkovitim u borbi protiv svakog oblika otpora. U mnogim se multikulturalnim društvima podjela izrabljivanih odvijala po kriterijima pripadnosti, zbog toga je na čelu svake frakcije bila elita određene zajednice, što je otežavalo međusobnu solidarnost i sprečavalo samostalno organiziranje. Multikulturalizam se također pokazao korisnim i po pitanju izrabljivanja te isključivanja radnika useljenika. Multikulturalisti neprekidno ističu važnost izbjeglica i doseljenika u »našem« gospodarstvu i mjesnom »kulturnom životu«. Suznih očiju opisuju radinost rumunjskih zidara, koreanskih služavki ili ganskih radnika koji grade »naše« kuće, brinu se o »našim« starcima i rade u »našim« tvornicama. Ne brinu se toliko o izbjeglicama i doseljenicima koji nisu korisni »našem« gospodarstvu te stoga ne trebaju ni očekivati podršku u slučaju deportacije. Mada prosvjeduju protiv rasizma ekstremne desnice, multikulturalisti obično prešućuju rasizam države.

Preokret u smjeru ksenofobije

Širenje državnog rasizma, uz jačanje ekstremne desnice, navelo je neke političare na nedvojbene izjave protiv multikulturalizma. Multikulturalni nacionalizam gesla »svakoj grupi njena kultura« mora, stoga, danas privremeno ustupiti mjesto konzervativnom ksenofobnom nacionalizmu, koji odobrava samo umjerenu prisilnu integraciju doseljenika. Država vrši sve jači pritisak na ove potonje kako bi prihvatili i usvojili konzervativne, kapitalističke norme i vrijednosti, opisane kao odlike »domaće kulture«. Navedena orijentacija ide u korak s potragom za žrtvenim jarcem na kojeg bi se svalila sva frustracija i bijes uzrokovani poteškoćama i krizom u zemlji. Iz tog razloga borba protiv rasizma ne podrazumijeva samo obranu multikulturalizma. Ne možemo

razmišljati u granicama »kulture«, »naroda« i drugih ideoloških izuma i na temelju toga klasificirati ljudska bića. Uzalud apelirati na »dijalog između kultura« ili na »sačuvanje kulture« kad je ionako svaka kultura, kao i svaki identitet, osuđena na nestanak zajedno s civilizacijom koja ju je proizvela.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Korijeni
2009

Naslov originala: *Radici*, »Machete«, br. 4, 7/2009, Italia
S talijanskog prevela: Erika Preden

anarhisticka-biblioteka.net